

KUOPIO

Kuopion edunvalvonnan tavoitteet 2022–2023

Kaupunginhallituksen suunnittelukokous
19.9.2022

Kasvava Kuopio

Kuopio on vahvasti kasvava ja kehittyvä, suuri 122 000 asukkaan yliopistokaupunki ja itäisen Suomen keskus ja maan 8. suurin kaupunki, jossa on vahvaa osaamista sekä tutkimus- ja kehittämistyötä maailmanluokan terveys- ja hyvinvointihaasteiden ratkomiseen.

Kuopion toiminnallisella kaupunkiseudulla, Kuopio, Siilinjärvi, Suonenjoki, Tuusniemi, Leppävirta ja Lapinlahti, asuu 170 000 asukasta. Kuopio oli Suomen sisäisessä muuttoliikkeessä toiseksi vetovoimaisin kaupunki Tampereen jälkeen vuonna 2021. Vuonna 2021 Kuopioon valmistui 1208 asuntoa. Heinäkuun 2022 työttömyysaste oli 10,5 %. Vuonna 2021 Kuopio sopi ainoana itäsuomalaisena kaupunkina valtion kanssa pitkäaikaisen sopimuksen maankäytön, asumisen ja liikenteen kehittämistä (MAL). Samana vuonna sovittiin valtion kanssa myös innovaatiotoiminnan ekosysteemin kehittämistä vuoteen 2027 terveys- ja vesiosaamiseen painottuen. Kuopio naapurikuntineen on mukana myös työllisyyskokeilussa. Kuopion visio 2030 on Hyvän elämän pääkaupunki.

Pohjois-Savon ja Kuopion elinvoiman lähteet rakentuvat jatkossakin tunnistettujen yhteisten kehittämisen kärkien varaan. Näitä ovat kone- ja energiateknologia, metsäteollisuus, elintarvikkeet, hyvinvointiteknologia, matkailu, älykäs vesijärjestelmä sekä biojalostus. Näiden sisältä löytyy vahvaa tutkimus-, koulutus- ja innovaatiotoimintaa sekä merkittävää yritystoimintaa. Vihreän siirtymän kehitys- ja tukitoiminnot ovat tärkeitä kaikille toimialoille, esim. energian tuotannossa ja kestävä matkailun kehittämisessä.

Kuopion edunvalvonnan tavoitteet:

Edunvalvonnan tavoitteet vahvistavat kasvua ja kehittymistä ja linjaavat edunvalvonnan painopisteitä. Sisältöjä ja toimenpanoa tarkistetaan säännöllisesti päätöksenteossa ja yhteistyössä sidosryhmien kanssa.

Kuopion edunvalvonnan tavoitteet 2022–2023 sekä hallitusohjelman tavoitteet ovat:

- **Saavutettavuuden parantaminen on keskeinen kehitettävä kilpailutekijä**

Saavutettavuus on keskeisin kaikkiin Pohjois-Savon ja Kuopion kasvun kärkiin liittyvä kilpailutekijä. Saavutettavuuden parantamiseksi tarvitaan nopeita päätöksiä, jotta alueemme voisi säilyä tasa-arvoisessa kilpailutilanteessa muuhun maahan nähden yritysten pohtiessa investointiaan.

Välittömästi on tarvetta ratayhteyden välityskyvyn parantamiselle esim. rakentamalla tavaraliikenteelle väistöraiteita henkilöliikenteen sujuvoittamiseksi. Savon radan matka-ajat ovat muuta Suomea merkittävästi heikommat. Savon radan peruskorjauksia on tehtävä etupainotteisesti, nopeuksia nostettava ja suunnitteluvalmiutta kasvatettava. Kuopion ratapihananke tulee toteuttaa kokonaisuudessaan. Itärata-hanketta tulee edistää vahvasti. Kuopion ratapihojen uudistuksen jatkovaiheiden ripeästä etenemisestä tulee huolehtia, koska ratapihat eivät vastaa nykyajan vaatimuksia. Tarvitaan keskeisten elinkeinoelämän kuljetusväylien VT 5 ja VT 9 jatkokehittämistä, riittäviä lentoyhteyksiä, tietoliikenneyhteyksiä sekä Saimaan kanavan epävarmuustekijöiden huomioimista esimerkiksi alemman tieverkon kunnostamisella Itä-Suomessa. Viitostiellä on erityisesti Leppävirta-Kuopio- sekä Siilinjärvi-Iisalmi-väleillä merkittäviä sujuvuus- ja turvallisuuspuutteita. Alueen tiestön korjausvelka tarvitsee korjaustoimenpiteitä, ja laajempaan huoltovarmuuteen liittyvät näkökohdat tulee huomioida. Väyläinvestointien arviointeihin tulee sisällyttää myös aluetalousvaikutukset. Liikennehankkeista tarvitaan nopeita päätöksiä, jotta yritysten usko säilyy. Liikenneyhteyksien toimivuudella on vaikutusta myös osaajien saatavuuteen ja pysyvyyteen alueella.

- **Koulutuksen, tutkimuksen ja innovaatiotoiminnan edellytyksistä huolehtiminen sekä organisaatioiden kusten pelastusopiston ja KYSin aseman ja resurssien turvaaminen Kuopiossa**

Pohjois-Savon talouden kasvua ja uudistumista yhä enemmän rajoittaa työvoiman saatavuus. Yrityksillä on kasvavaa osaajapulaa. Korkeakoulujen Itä-Suomen yliopiston ja Savonia ammattikorkeakoulun toimintaedellytyksistä ja resursseista tulee huolehtia myös hiljattain tehtyjen tekniikan alojen koulutuslaajennusten jälkeen. Myös toisen asteen koulutuksen resurssit ja toimintaedellytykset vaikuttavat elinvoimaisuuteen (Savon ammattiopisto Sakky ja Ylä-Savon ammattiopisto YSAO) ja niistä tulee huolehtia.

Pelastusopiston asema ja rahoitus tulee pikaisesti varmistaa. Pelastusalan koulutus tulee keskittää Pelastusopistoon Kuopioon ja rahoitus on turvattava. Kuopion alueen rooli ja vahvuudet tulee huomioida turvallisuus- ja huoltovarmuusasioissa sekä HX-hankintoihin liittyvässä kehittämisessä.

Terveyteen ja hyvinvointiin painottuvan osaamiskeskittymän toimintaedellytykset tulee turvata. Ala on maakunnan kasvun kärkiä, ja Kuopiolla on terveysosaamisesta innovaatiotoiminnan ekosysteemisopimus. Hyvinvointialueen rahoitusmalliin tulee tehdä korjausliike KYSin yliopistollisen ja TKI-roolin jatkamiseksi, koska KYS on terveytekosysteemin merkittävimpiä toimijoita, elinkeinopoliittinen TKI-kehitysalusta sekä maan johtava opetussairaala.

Kuopiossa tehdään innovaatioita ihmisten terveyden hyväksi. Kuopio lukeutuu terveysalan merkittävimpiin osaamiskeskittymiin Suomessa. Kuopiossa tehdään huipputasoin kansainvälistä tutkimusta sydän- ja verisuonitautien, metabolisten ja neurologisten sairauksien sekä tuki- ja liikuntaelinsairauksien parissa sekä terveysdatan hyödyntämisessä ja jatkojalostamisessa. Itä-Suomen yliopisto Kuopiossa koordinoi Kansallista neurokeskusta. Myös VTT on käynnistänyt uutta tutkimustoimintaa digitaalisen terveyden alueella. Kuopiossa toimii myös laaja joukko terveysalan huippuyrityksiä. Kuopion terveyssektorin ytimessä toimii avoin innovaatioekosysteemi Kuopio Health, joka kokoaa yhteen mm. Itä-Suomen yliopiston, Kuopion yliopistollisen sairaalan, Savonia-ammattikorkeakoulun, Kuopion kaupungin, VTT:n sekä yritystoimijat. Terveysalan työpaikkoja on Kuopiossa yli 5000 ja terveyteen kytkeytyviä yrityksiä on Kuopion alueella kaikkiaan yli 1000.

Kampus sijaitsee Kuopion keskustan tuntumassa Savilahdessa, joka on kolmen kouluasteen kotipaikka, uusi rakenteilla oleva kaupunginosa, Itä-Suomen nopeimmin kasvava yritysalue sekä vähähiilisten ratkaisujen smart city -kokeilualue, jossa toimii yli 20 000 osaajaa, huippuammattilaisia, opiskelijoita jne.

Opiskelijoiden ja työntekijöiden maahantuloa tulee helpottaa, parantaa kuntien vastaanottovalmiuksia sekä vauhdittaa opiskelijoiden harjoittelumahdollisuuksia. Kansainvälistymisen jatkuvasti vahvistuessa tarve ammatillisten oppilaitosten englanninkieliselle tutkinnonanto-oikeudelle on kasvanut. Yritysten ja oppilaitosten yhteistyöllä on huolehdittava harjoittelupaikkojen saatavuudesta ja opiskelijoiden sujuvasta siirtymisestä työelämään sekä yrittäjyyteen. Työelämän vetovoimatekijöitä tulee kehittää samoin kuin toimijoiden ja alueiden välisiä kumppanuuksia ja yhteistyötä.

- **Kaupunkipolitiikan vahvistaminen ja sopimukselliset kumppanuudet valtion kanssa**

On aika rakentaa tuloksekasta ja koko Suomea hyödyttävää yhteistyötä kaupunkien ja valtion välille. Tälle ajatukselle pohjaavat myös C21-kaupunkien kaupunginjohtajien hallitusohjelmataavoitteet. Seuraavalla hallituskaudella tulee keskittyä sellaisiin uudistuksiin, jotka tukevat kaupunkien kasvua ja roolia. Kaupunkien ja valtion tulee myös rakentaa keskinäistä luottamusta ja toimivat yhteistyöntavat: ei vain aikamme suurimpien haasteiden ratkomiseksi, vaan myös uuden kasvun ja uusien innovaatioiden edistämiseksi.

Suurilla kaupungeilla tulee olla isompi rooli sopimuksellisuuden kautta valtion kanssa. Sopimusten jatkuvuus ja tasa-vertaisuus uusien ja vanhojen sopimusten välillä tulee turvata. MAL-sopimusten tulee olla 12-vuotisia ja kolmen uuden MAL-seudun tulee olla samanarvoisia entisten kanssa tukirahoituksen saannissa.

Muut tavoitteet

- **Kuntien taloudellisesta asemasta huolehtiminen: Hyvinvointialuevalmistelu ei saa heikentää kuntien taloudellista asemaa**

Kunnat tarvitsevat valtiolta lisätukea pitkävaikutteisista kriiseistä selviytymiseen. Kunnille ei tule antaa uusia velvoitteita. Sote-rahoitusmallissa on huomioitava eri alueiden sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen palveluiden järjestämisen todellinen rahoitustarve mahdollisimman kattavasti, tuotantokustannusten erot eri alueiden välillä sekä alueiden erityispiirteet. Kuopion alueen erityispiirre on Kuopion yliopistollisen sairaalan mittava ja laajavaikutteinen koulutuksellinen, TKI- ja elinkeinopoliittinen rooli.

- **TE-palvelut 2024-uudistus tulee toteuttaa joustavasti ja alueella jo toimivat tulokselliset käytänteet on turvattava.** Kunnilla on luontainen rooli toimia työllisyys- ja elinvoimaekosysteemien kokoajana ja johtajana. Uudistuksen tarvitsemat resurssit tulee turvata.
- **Maatilojen ahdinko tarvitsee nopeita korjausliikkeitä huoltovarmuuden turvaamiseksi.** Kuopio on Suomen suurin maidon- ja naudanlihan tuottaja. Tilojen jatkuvuuden ja huoltovarmuuden näkökulmasta maatalous tarvitsee riittävän rahoituksen.
- **EU-tasolla lähtökohtaisesti vahvistettu Itä- ja Pohjois-Suomen harvaan asutun alueen status tulee huomioida EU:n tulevien rahoituskausien valmisteluissa myös jatkossa.**
- **Kaupungeilla on merkittävä rooli ilmastomuutoksen pysäyttämässä ja vihreän siirtymän toteuttamisessa.** Valtion tulee omalta osaltaan tukea tätä ilmastotyötä, kuten siirtymistä uusiutuviin energiamuotoihin sekä kiertotalouden t&k&i – ja yritystoimintaa.

Tarvitaan päätöksiä, että alueemme on jatkossakin houkuttelevaa kasvun aluetta. Kuopiolla itäisen Suomen kasvun ja vetovoiman keskuksena on merkitystä koko Itä-Suomen kehitykselle.

Lisätietoja:

Kaupunginjohtaja Jarmo Pirhonen, 044 718 2790, jarmo.pirhonen(at)kuopio.fi
Strategiajohtaja Sirpa Lätti-Hyvönen, 044 718 2132, sirpa.latti-hyvonen(at)kuopio.fi

KUOPIO

